

Sverige har, för första gången, en "Upphandlingsminister"

Intervju med Ardalan Shekarabi, Civilminister

Ardalan Shekarabi är född 1978 i Storbritannien, Manchester, uppväxt i Teheran, Iran, och kom till Sverige som flykting vid 11 års ålder.

Han är doktorand i juridik med offentlig upphandling som inriktning, vid Uppsala universitet.

Han har tidigare arbetat på universitetet och på justitiedepartementet. Han har även varit riksdagsledamot i fyra år och satt tidigare i justitieutskottet.

Vid installationen av den nya regeringen sa statsministern uttryckligen att ditt ansvar är "det viktiga området offentlig upphandling", hur kommer det sig?

- Statsministern har förklarat att offentlig upphandling är ett av den nya regeringens strategiska verktyg. Det är en ära att ha blivit utsedd att uppfylla dessa förväntningar. Vi kommer formulera en nationell strategi och kombinera det med strategier för kommunal nivå.
- Som ansvarig minister har jag inte bara fullt stöd av statsministern, utan också höga krav på mig.

Beskriv gärna din åsikt kring hur man använder offentlig upphandling "för att skapa ett bättre samhälle".

- Offentlig upphandling i Sverige överstiger 60 mrd. EUR vilket är en betydande del av Sveriges totala BNP. Upphandlande

myndigheter köper exempelvis äldreomsorg, utrustning till sjukhus, måltider inom kommunal vård och skola, läroböcker för utbildningsändamål, kollektivtrafik m.m. Därmed är offentlig upphandling i Sverige ofta starkt kopplat till kärnan i välfärden. Offentlig upphandling spelar en mycket viktig roll i att bygga samhället.

- Väl utförda offentliga upphandlingar och bra "Contract management" kan verkligen göra skillnad när det gäller kvalitet och service kring offentliga tjänster och offentliga byggnader. Att arbeta efter sociala och miljömässiga kriterier och att ta social och miljömässig hänsyn i offentlig upphandling är ett annat sätt att bidra till ett hållbart och bättre samhälle. Ett tredje sätt att skapa ett bättre samhälle är att använda potentialen i offentlig upphandling för att öka innovationen och hitta nya lösningar som har potential att både förbättra den offentliga sektorn samt att förbättra samhället i stort.

Rakt på sak, vilka mål och resultat förväntar du dig av en bättre användning av offentlig upphandling som ett verktyg?

- Regeringen har föreslagit ett nytt mål för policyn för offentlig upphandling i budgetförslaget för 2015.

"Offentlig upphandling ska vara effektiv, rättssäker och utnyttja konkurrensen på marknaden och samtidigt främja innovativa lösningar samt ta miljömässiga och sociala aspekter i beaktande. Därmed kommer offentlig upphandling att bidra till en väl fungerande samhällstjänst till förmån för

medborgarna och affärsutveckling samtidigt som man får ut det mesta av skatteintäkterna. "

- Regeringen har för avsikt att, under det kommande året, utveckla detta övergripande mål för offentlig upphandling till en strategi för den Svenska offentliga upphandlingsdelen. Avsikten är att utveckla strategin i nära samarbete med kommuner och landsting som står för ca två tredjedelar av den offentliga upphandlingen.

Kan offentlig upphandling hamna i linje med inköp i den privata sektorn där själva uppdraget är att arbeta mot de övergripande målen?

- Offentlig upphandling kommer aldrig vara samma sak som privata inköp men vi kan definitivt lära av varandra. Detta beror delvis på lagen om offentlig upphandling som noga reglerar förfarandet och utbytet mellan de upphandlande myndigheterna och de ekonomiska aktörerna. Delvis är det också på grund av att myndigheter och kommuner har andra uppdrag och mål än privata företag. De är ansvariga för att genomföra den offentliga politiken; utföra tjänster i allmänhetens intresse och upprätthålla viktiga institutioner i samhället. Offentlig upphandling är i detta avseende ett mycket användbart verktyg och dess potential har inte utnyttjats fullt ut.

Vad är det som hindrar och utmanar en mer strategiskt och professionell hantering av offentlig upphandling?

- Det finns utmärkta exempel på strategiska upphandlande myndigheter med mycket kompetent och professionell personal som utgör goda exempel. Det finns också upphandlande myndigheter som kämpar med offentlig upphandling och som har svårt att avsätta de resurser som krävs.

Sverige kan också göra mer för att lyfta de frågor som finns kring offentlig upphandling till högsta nivån på dagordningen för upphandlande myndigheter, i syfte att visa vilket kraftfullt verktyg vi har att göra med. Myndigheten för stöd för offentlig upphandling kommer att spela en viktig roll, såsom olika former av upphandling för innovationer och utveckling.

I vissa medier har näringslivet förklarat att de är rädda för att efterfrågan på rättvis handel osv kommer att minimera eller begränsa konkurrensen, din kommentar till detta?

- Vi kommer att stödja en fri och öppen konkurrens. Vi kommer att försöka göra det lättare att uppfylla kraven för rättvis handel och miljö likväl som för alla andra krav. En väl fungerande marknad och en fungerande konkurrens är en viktig komponent för att uppnå goda resultat för offentlig upphandling.

För att uppnå miljömässiga och sociala mål, är användningen av befintliga "märkningssystem", Fair Trade, Svanen, EU Ecolabel, en bra väg framåt? Kan det hjälpa till att minimera problemen med att uppfylla dokumentationskrav?

- Ja precis, och det är avsikten i de nya EU-direktiven och vi avser att implementera dem så öppet som möjligt.

Är kompetensen bland tjänstemän och inköpsorganisationer ett hinder? Tror du att en "Strategisk certifiering" bör krävas, eller åtminstone stödjas?

- Ja, jag tror att upphandlarnas kompetens är kritisk för att uppnå rätt effekt. Köparna måste inneha en viss strategisk nivå för att kunna implementera och driva strategier. Att uppgradera kompetensen hos inköpare till en strategisk nivå är en nyckelfråga för att nå en förändring i

Stockholm, 2014-11-27

synsättet på offentlig upphandling inom hela den offentliga sektorn.

- Den nya myndigheten "Stöd för offentlig upphandling" kommer att ha ansvar för att höja medvetenheten om kraften i offentlig upphandling, inte bara bland upphandlarna, utan ännu viktigare, bland

förvaltningen i allmänhet och ansvariga politiker i synnerhet.

Av

Svante Axelsson

Partner EFFSO och Immediate past President

IFPSM